

OM DATORER

Förklaringar för nybörjare.

Man förstår datorer mycket lättare om man skiljer mellan olika

STORLEKAR (vikt)

OPERATIVSYSTEM (huvudprogram)

ANSLUTNING (till Internet)

Det finns FYRA OLIKA STORLEKAR av datorer.

1. Mobiltelefoner (smartphones)
 2. Surfplattor
 3. Laptops (bärbara)
 4. Stationära.
-

1. Mobiltelefoner är den minsta storleken, så små att man lätt håller dem med ena handen. De är avsedda att ringa med men innehåller även en komplett dator. Man styr och skriver direkt med fingrarna på skärmen. Om man ser bra och är stadig på handen är denna datortyp mycket praktisk och lätt att ta med sig. Dessutom är de bra telefoner som fungerar överallt.

2. Surfplattor är mycket större än mobilerna, ungefär som en bok, men de är ändå lätta och små nog att ta med sig överallt. De går inte direkt att ringa med men den stora fina skärmen (displayen) gör att man ser mycket bättre, och lättare kan läsa tidningar eller se på film eller TV. Även här skriver och styr man direkt med fingrarna på skärmen och slipper allt krångel med sladdar och tangentbord. Denna datortyp är nog den lättaste och roligaste både för nybörjare och många experter också.

3. Laptops (bärbara) är en datortyp som funnits länge, och är klart större och tyngre än mobiler och surfplattor. De har ett tangentbord och ett lock som går att stänga och de passar bra stående på ett skrivbord. Man kan inte skriva direkt på skärmen utan måste använda tangentbordet, men å andra sidan kan man då arbeta snabbt och effektivt när man lärt sig tekniken. Där finns också en styrplatta med vars hjälp man flyttar pilen (markören) på skärmen, så att datorn begriper vad man vill göra, om man nu vet det själv. Det går också att ansluta en s.k. mus att styra pilen med, och många andra hjälpmedel som skrivare och högtalare. Laptops kan man lätt flytta hit och dit hemma men de är inte lika lätta att ta med sig.

4. Stationär kallas en datortyp som står på ett och samma ställe hela tiden. Skärmen, tangentbordet och musen är här skilda från varandra och sitter alltså inte ihop. Denna skärm kan vara mycket större och finare än på någon annan dator så att man ser ordentligt. Om man vill ha sin egen mysiga datorhörna hemma är denna datortyp lämplig, men man kan inte skriva med fingrarna på skärmen eller flytta på den. Stationära datorer finns t.ex. på biblioteken där de går att låna och pröva gratis.

Alla datorer har ett OPERATIVSYSTEM (huvudprogram) som styr alla andra program. Det gör att alla datorer inte kan använda alla program, utan bara de som är kompatibla (passar ihop med) operativsystemet.

Det är viktigt vilket operativsystem man har i datorn eftersom det inte går att byta.

Det finns minst TRE OLIKA OPERATIVSYSTEM.

1. WINDOWS är det som kom först och som fortfarande har överlägset flest antal program att välja mellan. Det finns egentligen bara till laptops och stationära datorer och anses ofta lite trist och krångligt att använda. Windows (fönster) är mycket vanligt i arbetslivet när man skall producera något, men inte så vanligt om man har datorn till egen nytta och nöje. Till surfplattor och mobiler finns det nästan inte alls, och kanske är det lika bra.

2. IOS är det operativsystem som det stora berömda företaget Apple använder till sina datorer. Kanske var det detta företag som uppfann surfplattan och mycket annat? IOS finns till alla fyra storlekarna och anses av anhängarna vara både mycket bra och lätt att använda. Andra säger att dessa datorer är lyxiga och onödigt dyra. En mobil med IOS kallas för en Iphone, en surfplatta för Ipad och en laptop för Mac.

3. ANDROID är den senaste versionen av operativsystem, alltså huvudprogrammet som styr allt annat i en dator. Sådana datorer kallas för androider men är verkligen inga ufon, däremot ofta från sydkorea. Operativsystemet finns egentligen bara till mobiler och surfplattor, men det finns å andra sidan massor av märken, storlekar och priser att välja bland. Kända märken (företag) är t.ex. Samsung och Sony. Androiderna utvecklas snabbt och är inte sämre än andra, men ofta billigare. En android surfplatta kan vara ett lämpligt val för den som har svårt att välja dator.

Det finns minst tre olika sätt att ANSLUTA (koppla ihop) en dator med Internet (Webben).

1. FAST BREDBAND
2. MOBILT BREDBAND
3. WiFi (Trådlöst nätverk) med router.

1. FAST BREDBAND är ännu det vanligaste, där man ansluter Laptopen eller den Stationära datorn till en kabel (ethernet) i bostaden. En sådan fast anslutning brukar inte ha någon trafikbegränsning, dvs man kan göra vad som helst hur mycket som helst, även film och TV. Det finns mängder av olika företag, t.ex. Telia, Tele2, Comhem och Bahnhof, och även olika hastigheter efter behov. Månadstidningen "PC för Alla" brukar testa sådant och mycket annat.

2. MOBILT BREDBAND är vad man brukar ha till sin Mobiltelefon eller Surfplatta när man lämnar hemmet. Det finns 3G och 4G (generation) varav 4G är bäst och dyrast. Dessa anslutningar har alltid en trafikbegränsning och är därför inte lämpliga för film och TV. I annat fall kan man nöja sig med mobilt bredband till sin mobil eller surfplatta både hemma och borta. Ett mobilt bredband behöver inga sladdar eller modem utan går direkt från mobilmasten till mobilen om det finns täckning. I princip finns 3G överallt men 4G bara i vissa tätorter.

3. WiFi är ett trådlöst nätverk som kan finnas överallt. Det görs i princip av en Router, som måste ha tillgång till ett fast ELLER mobilt bredband för att kunna skapa ett trådlöst nätverk.

Finns redan fast bredband hemma kan man alltså komplettera med en billig (ca 350:-) Router och ansluta alla sina mobiler och surfplattor i närheten utan att det kostar något extra. Man kan också ansluta sin Laptop och flytta den från skrivbordet till TV-bordet eller köket utan sladd.

En mobil (flyttbar) router sprider WiFi med mobilt bredband. En sån modern grej går att ha i väskan

och man kan då skapa ett trådlöst nätverk vart man går. Men då har man även den trafikbegränsning som hör till mobil anslutning och kan inte vara hur generös som helst mot allt och alla - såvitt man inte är rik som ett troll.

WiFi finns dessutom ofta gratis på stan, t.ex. utanför Pressbyrån, på alla bibliotek och i Centralstationen. Alla hotell och vandrarhem har det, och många restauranger och kondis, det är bara att fråga (Har ni WiFi?) och ansluta. Man MÅSTE alltså inte betala för Internet - det går att pröva och fortsätta gratis!

Vi ses på Webben!

Ingemar Agaeus
Seniornet Bromma